

คำแนะนำการใช้วัตรกรรม
หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ท้องถิ่นจังหวัดแพร่
เล่มที่ 2 ภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ

นักเรียนควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 20 ข้อ
2. นักเรียนอ่านเนื้อหาในหนังสือเพิ่มเติม ชุด ท้องถิ่นจังหวัดแพร่ เล่มที่ 2 ภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ
3. นักเรียนทำแบบฝึกการคิดวิเคราะห์จากการอ่าน
4. ครูทำการเฉลยแบบฝึกการคิดวิเคราะห์จากการอ่าน พร้อมทั้งร่วมอภิปรายเนื้อหาเกี่ยวกับนักเรียนในห้องเรียน
5. ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ
6. ตรวจคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากเฉลย ท้ายเล่ม
7. สรุปผลคะแนนที่ได้รับลงในกระดาษคำตอบ เพื่อทราบผลการเรียนและการพัฒนา

ขอให้นักเรียนปฏิบัติ
ตามคำแนะนำ
อย่างเคร่งครัดนะครับ

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 5 .1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหาวิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผลการเรียนรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเมืองแพร่ พร้อมทั้งสามารถคิดวิเคราะห์ โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ท้องถิ่นจังหวัดแพร่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เล่มที่ 2 ภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดแพร่ ได้เป็นอย่างดี

แบบทดสอบก่อนเรียน
ประกอบการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ท้องถิ่นจังหวัดแพร่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เล่มที่ 2 ภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ
จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 0.5 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก ข ค และ ง ที่ถูกต้องที่สุด
 เพียงข้อเดียว

1. จังหวัดแพร่มีเทือกเขาอะไรล้อมรอบจังหวัด

ก. เทือกเขาหิมาลัย	ข. เทือกเขาผีปันน้ำ
ค. เทือกเขาถนนธงชัย	ง. เทือกเขาแดนลาว
2. แม่น้ำที่มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาผีปันน้ำคือแม่น้ำอะไร

ก. แม่น้ำยม	ข. แม่น้ำกก
ค. แม่น้ำสองแคว	ง. แม่น้ำแม่คำมี
3. น้ำตกแม่เก็ง คำว่า “แม่เก็ง” เป็นภาษากะเหรี่ยงหมายถึงอะไร

ก. แก้อี้	ข. ร่มรื่น
ค. บันได	ง. เมือง
4. บ่อน้ำร้อนแม่จอก ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติอะไร

ก. อุทยานแห่งชาติแม่ยม	ข. อุทยานแห่งชาติดอยเวียงผา
ค. อุทยานแห่งชาติเวียงผา	ง. อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

5. การเกิดเสาดินบริเวณแพะเมืองผีเกิดจากสาเหตุในข้อใด
- ก. เกิดจากน้ำไหลชะชั้นดินและหินที่มีความทนทานต่อการผุกร่อนไม่เท่ากัน
 - ข. เกิดจากการถูกน้ำท่วมในบริเวณดังกล่าวนานนับสิบปี
 - ค. เกิดจากการถูกพายุหมุนบริเวณดังกล่าวทำให้ดินบางส่วนปลิวไปกับลม
 - ง. เกิดจากสารเคมีบางชนิดที่โรงงานอุตสาหกรรมนำไปทิ้งบริเวณดังกล่าว
6. ตำนานถ้ำผานางคอยเป็นเรื่องราวความรักของบุคคลใด
- ก. บิดากับบุตร
 - ข. มารดากับบุตร
 - ค. ชายผู้สูงศักดิ์กับหญิงสามัญชน
 - ง. เจ้าหญิงกับทหารรับใช้
7. เพราะเหตุใดถ้ำที่อยู่ใกล้เคียงกับแก่งหลวงจึงมีชื่อว่าถ้ำเอราวัน
- ก. เพราะเคยเป็นที่อาศัยของโขลงช้าง
 - ข. เพราะภายในถ้ำมีหินงอกรูปร่างคล้ายช้างเอราวัน
 - ค. เพราะพระธุดงค์เคยมาปักกลดแล้วตั้งชื่อให้
 - ง. เพราะเป็นชื่อเดิมของหมู่บ้าน
8. เพราะเหตุใดชาวบ้านจึงมีความเชื่อว่าน้ำที่ขังอยู่ในหล่มดังเป็นน้ำฝนที่ตกลงมาในแต่ละปี
- ก. เพราะไม่มีเส้นทางน้ำไหลผ่าน
 - ข. เพราะน้ำมีความใสสะอาด
 - ค. เพราะเป็นแอ่งน้ำที่อยู่บนบอดเขาสูง
 - ง. เพราะเป็นแหล่งอาศัยของผีหรือสาหร่ายที่ชาวบ้านนิยมนำมารับประทาน
9. นักเรียนคิดว่าภูเขาคางคกเกิดจากสาเหตุในข้อใด
- ก. เกิดจากการเคลื่อนตัวและยุบตัวของเปลือกโลกรอบๆ ยอดเขาและถูกน้ำฝนกัดกร่อน
 - ข. บริเวณดังกล่าวเคยจมอยู่ใต้ท้องทะเลนานนับร้อยปี
 - ค. เกิดจากการจำลองขึ้นมาของช่างฝีมือดีในท้องถิ่น
 - ง. เกิดจากการตัดไม้ทำลายป่าของชาวบ้านทำให้ไม่มีความชุ่มชื้นเหลือแต่ซากหิน

10. ในฐานะที่นักเรียนเป็นเยาวชนในท้องถิ่นนักเรียนจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นได้อย่างไร
- ก. ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและเห็นคุณค่า
 - ข. ให้ความร่วมมือกับทางราชการและชุมชนในการปลูกป่าทดแทน
 - ค. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
 - ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา
11. แพะเมืองผี คำว่า “แพะ” ภาษาถิ่นเหนือหมายถึงอะไร
- ก. สัตว์มีขน ข. ป่าละเมาะที่เป็นป่าโปร่งตามภูเขา
 - ค. เจียบเหงาวังเวง ง. ภูเขาผิปีศาจ
12. ถ้าผานางคอยมีหินรูปลักษณะใด จึงได้เรียกชื่อถ้ำนี้ว่าถ้ำผานางคอยจนถึงปัจจุบัน
- ก. พ่อ แม่ ลูก ข. ผู้หญิงจับมือกับลูกน้อย
 - ค. ผู้หญิงอุ้มลูกไว้ในแขน ง. ผู้หญิงนั่งคอยคนรัก
13. “หล่มดง” เป็นแหล่งน้ำจืดที่มีลักษณะคล้ายกับอะไร
- ก. กระซอน ข. สวิง
 - ค. แหจับปลา ง. กระด้ง
14. “ไข่น้ำ” คืออะไร
- ก. ไข่ของปลา ข. สาหร่าย
 - ค. เศษหินที่อยู่ในน้ำ ง. ตะกอนของน้ำ
15. “แพะย่าสู่่มคาคฮาว” คือสถานที่ใด
- ก. แพะเมืองผี ข. หล่มดง
 - ค. ถ้ำผานางคอย ง. ภูเขาหินปะการัง

16. “หล่มดั่ง” ตั้งอยู่ในอุทยานใด
 ก. อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ข. อุทยานแห่งชาติดอยผาหลวง
 ค. อุทยานแห่งชาติแม่ยม ง. วนอุทยานแพะเมืองผี
17. ภูเขาหินปะการังเป็นภูเขาที่เกิดจากหินชนิดใด
 ก. หินตะกอน ข. หินแปร
 ค. หินอัคนี ง. หินปูน
18. ในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยมีน้ำตกที่มีชื่อเสียงของจังหวัดแพร่ตั้งอยู่ นั่นคือน้ำตกอะไร
 ก. น้ำตกนาคูหา ข. น้ำตกแม่เกิง
 ค. น้ำตกห้วยโรง ง. น้ำตกแม่แคม
19. จังหวัดแพร่แบ่งพื้นที่ราบออกเป็น 2 บริเวณ คือบริเวณที่มีพื้นที่ราบขนาดใหญ่และพื้นที่ราบขนาดเล็ก อำเภอใดไม่จัดว่าเป็นพื้นที่ราบ
 ก. อำเภอเมืองแพร่ ข. อำเภอร้องกวาง
 ค. อำเภอหนองม่วงไข่ ง. อำเภอสูงเม่น
20. ในอดีตการเดินทางไปเที่ยวแก่งหลวงมีเส้นทางเพียงเส้นทางเดียวที่สามารถเดินทางเข้าไปได้นั้นคือเส้นทางใด
 ก. รถจักรยานยนต์ ข. รถแท็กซี่
 ค. รถไฟ ง. ทางเรือ

เป็นไงบ้างครับ ทำกันได้ไหมเอ่ย...

ตั้งใจศึกษาเนื้อหาด้วยนะครับทุกคน

ภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ

ชื่อภาพ : ทรัพยากรธรรมชาติบ้านนาตอง จังหวัดแพร่

ที่มา : <https://www.facebook.com/nuno.sang?fref=ts>

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดแพร่

จังหวัดแพร่ ตั้งอยู่บนที่ราบระหว่างหุบเขา มีภูเขาล้อมรอบทั้ง 4 ทิศ โดยทางด้านทิศตะวันตก และทิศใต้เป็นแนวเทือกเขาผีปันน้ำกลาง ด้านทิศตะวันออกและทิศเหนือเป็นแนวเทือกเขาผีปันน้ำตะวันออก ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ พื้นที่ราบมีประมาณ 18.51 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ที่ตั้งของ จังหวัดแพร่อยู่บริเวณที่เป็นที่ราบ มีแม่น้ำสายสำคัญ คือ แม่น้ำยมไหลผ่านที่ราบของจังหวัดแบ่ง ออกเป็น 2 บริเวณ คือ ที่ราบบริเวณพื้นที่อำเภอร้องกวาง อำเภอนองม่วงไช่ และสูงเม่น เป็นพื้นที่ราบขนาดใหญ่ที่สุด ของจังหวัด บริเวณที่สองเป็นที่ราบซึ่งเป็นที่ตั้งของอำเภอลอง และวังชิ้น ที่ราบนี้มีขนาดเล็กกว่าบริเวณแรก

ที่ราบทั้งสองแห่งมีภูเขาล้อมรอบทุกด้าน พื้นที่ของจังหวัดแพร่มีลักษณะสูงทางตอนเหนือและลาดต่ำลงทางใต้ แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. พื้นที่ราบ มีความลาดเอียงเล็กน้อย มีระดับความสูงของพื้นที่ประมาณ 140 – 200 เมตร จากระดับ น้ำทะเล ที่ราบนี้อยู่บริเวณตอนกลางและทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัด
2. พื้นที่ที่เป็นลูกคลื่น อยู่ระหว่างที่ราบและภูเขา มีระดับความสูงของพื้นที่ประมาณ 160 - 300 เมตร จากระดับน้ำทะเล พื้นที่ค่อนข้างชันส่วนใหญ่เป็นพื้นที่รกร้างและสวนป่า
3. พื้นที่ที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน ส่วนใหญ่ยังเป็นป่าไม้ซึ่งมีไม้สักเป็นจำนวนมาก ระดับความสูงของพื้นที่จากระดับน้ำทะเลประมาณ 200 – 1,650 เมตร

ชื่อภาพ : แม่น้ำยม จังหวัดแพร่

ที่มา : <https://www.facebook.com/nuno.sang?fref=ts>

ทรัพยากรทางธรรมชาติ

แต่ละท้องถิ่นต่างมีลักษณะทางธรรมชาติเช่น ภูเขา แม่น้ำ ความสูงของพื้นที่และลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม อาทิ หัตถกรรม ศิลปกรรมประเพณีพิธีกรรมที่มีความแตกต่างกันออกไป ในความแตกต่างเหล่านั้น มักมีความโดดเด่นที่เป็นสิ่งดึงดูด อันแสดงถึงลักษณะพิเศษที่ปรากฏทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมจึงถือเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ทั้งพิธีกรรมการทำขวัญข้าว พิธีการขอขมาต่อแม่น้ำ เป็นต้น

จังหวัดแพร่มีทรัพยากรทางธรรมชาติ และมีวัฒนธรรมเป็นของตนเองมาอย่างยาวนาน ชาวแพร่โดยทั่วไปต่างมีความรัก ความหวงแหนและความภูมิใจในสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของตนยิ่งนัก ชาวแพร่ที่สร้างบ้านเรือนอาศัยอยู่ในเขตจังหวัดแพร่ หรือชาวแพร่ที่อพยพโยกย้ายหลักแหล่งไปยังท้องถิ่นอื่นยังภูมิใจและมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและร่วมกันดำรงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ในด้านต่างๆ ของตนเองไว้อย่างเหนียวแน่น

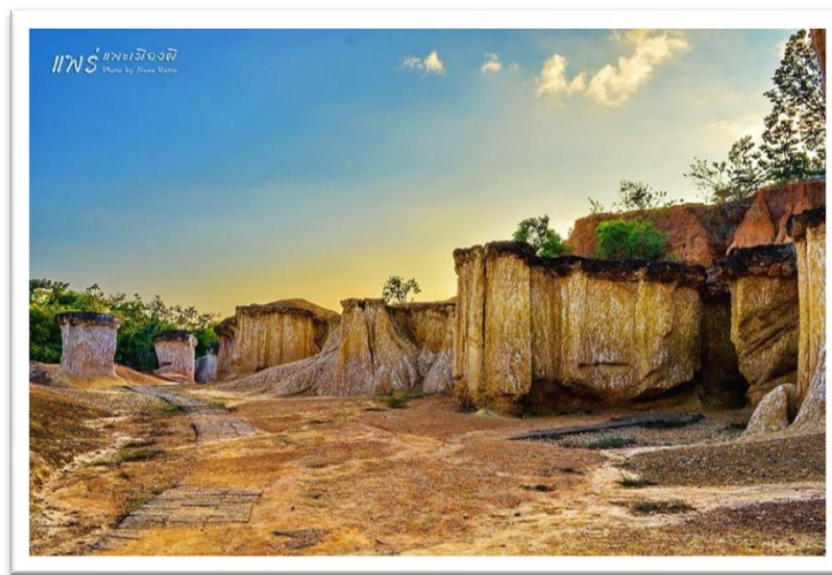

ชื่อภาพ : การทำขวัญข้าว

ที่มา : <http://www.chiangraifocus.com/forums/index.php?topic=358462.0>

ทรัพยากรทางธรรมชาติเฉพาะถิ่นที่สำคัญของจังหวัดแพร่

แพะเมืองผี

ชื่อภาพ : แพะเมืองผี

ที่มา : <https://www.facebook.com/nuno.sang?fref=ts>

แพะเมืองผีเป็นเอกลักษณ์ทางธรรมชาติที่โดดเด่นมากที่สุดของจังหวัดแพร่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ที่ตั้งของแพะเมืองผีอยู่ในเขตตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง ห่างจากตัวเมืองแพร่ไปประมาณ 18 กิโลเมตรตามเส้นทางสายแพร่-น่าน แยกบริเวณกิโลเมตรที่ 12 หน้าสำนักงานขนส่งจังหวัดแพร่มีถนนลาดยางเข้าไปอีก 6 กิโลเมตร

บริเวณที่ตั้งแพะเมืองผีนี้แต่เดิมเป็นพื้นที่เปลี่ยนรถรางทางไกลหมู่บ้านเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศแปลกตาแตกต่างจากพื้นที่โดยรอบ มีเสียงลมที่พัดผ่านดังหวีดหวิว ทำให้ผู้พบเห็นเกิดจินตนาการไปต่างๆ ประกอบกับประวัติที่เล่าต่อกันมาในที่สุดชาวบ้านน้ำคำที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ใกล้เคียงได้ให้ชื่อบริเวณนี้ว่า แพะเมืองผี โดยรวมคำ 2 คำเข้าด้วยกันคือคำว่า แพะ และคำว่า เมืองผี

คำว่า แพะ ในภาษาถิ่นเหนือ หมายถึง ป่าละเมาะที่มีลักษณะเป็นป่าโปร่งมักอยู่ตามภูเขา เนินเขาที่มีดินตื้นและแห้งแล้งมาก ทำให้ต้นไม้มีขนาดเล็กแคระแกร็น มีไม้พุ่มเล็กๆ ขึ้นอยู่เป็นหย่อมๆ ส่วนคำว่า เมืองผี

มีความหมายเปรียบเทียบกับสถานที่ที่มีความเจียบเหงาวังเวง มีเสียงลมพัดดังคล้ายเสียงภูผาและไม่มีผู้คนอาศัยอยู่คล้ายกับเป็นเมืองร้าง

ประวัติแพะเมืองผี ที่ตั้งของแพะเมืองผีอยู่ระหว่างตำบลทุ่งโฮ้งกับตำบลน้ำคำอำเภอเมืองแพร่พื้นที่แพะเมืองผีอยู่ในลำห้วยซึ่งเป็นลำธารเล็กๆ โดยในสมัยโบราณเป็นเมืองที่ฝนไม่ตกตามฤดูกาลทำให้เกิดความแห้งแล้งมีน้ำไม่เพียงพอในการทำนา ชาวบ้านจะพากันไปประกอบพิธีขอฝนยังสถานที่นี้ ซึ่งถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เป็นที่นับถือของชาวบ้านในตำบลใกล้เคียง

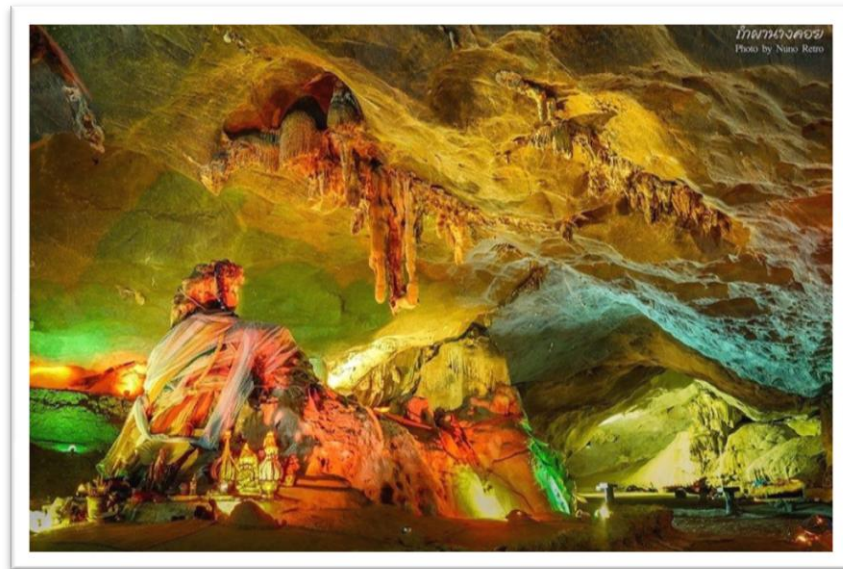
แพะเมืองผีมีเรื่องราวลึกลับที่เล่าสืบต่อกันมาในราว พ.ศ. 2374 มีหญิงชราคนหนึ่งเข้าไปในป่าตามลำพังเพื่อหาผักและหน่อไม้มาเป็นอาหาร ได้เดินหลงป่าแล้วไปพบหลุมเงินหลุมทองจึงเก็บเงินทองใส่ถุง 2 ถุงจนเต็มเพื่อนำกลับบ้าน แต่กลับเดินวนหลงทางไปมา เข้าใจว่าเหวตารักษ์เจ้าป่าไม่ให้เงินทองกลับบ้านเพียงแต่ต้องการให้ดูเท่านั้น แต่ยายแก่ยังคงคิดหาหนทางนำเงินทองกลับบ้าน โดยวางหาบเงินทองไว้แล้วตัดไม้มาคาดเป็นราวจนถึงบ้าน แล้วจึงกลับไปเอาเงินทองโดยใช้ทางที่คาดราวไว้นั้น แต่เมื่อคอนหาบแล้วออกเดินเพื่อกลับบ้านเหมือนมีผู้มาดึงหาบคืนไปข้างหลังยายแก่จึงวางหาบไว้แล้วรีบไปบอกชาวบ้านให้ไปดูหาบเงินทองนั้น ชาวบ้านจึงพากันไปดู แต่ทองในหาบนั้นได้หายไปเหลือแต่ถุงและหาบเปล่า ชาวบ้านจึงพากันเรียกชื่อสถานที่นั้นว่า แพะย่าลุ่มคาดสาว ต่อจากนั้นยายแก่และชาวบ้านได้ช่วยกันค้นหา เงินทองที่หายตามสถานที่ต่างๆ ในป่าแห่งนี้ จึงได้พบรอยเท้าคนเดินตามกันไปเหมือนคนหาบของ ชาวบ้านคิดว่าเป็นรอยเท้าของขโมยจึงสะกดรอยตามไปจนถึงเสาเมโรว์ ซึ่งมีลักษณะเป็นเสาดินปนหินรูปร่างแปลกตา มีรอยเท้าขึ้นไบนเสาเมโรว์แล้วหายไป ยายแก่และชาวบ้านจึงตั้งชื่อสถานที่นี้ว่าแพะเมืองผีบริเวณพื้นที่แพะเมืองผีเป็นสถานที่ดูแปลกตา มีความสวยงาม โดยมีเสาดินรูปร่างต่างๆ คล้ายจอมปลวก มองเห็นยอดเจดีย์ บางส่วนมีแสงสะท้อนระยิบระยับและมีหินสีต่างๆ สลับแซมกับเนื้อดินเลดูตระการตา พ.ศ. 2524 บริเวณพื้นที่นี้ได้เริ่มดำเนินการจัดตั้งเป็นวนอุทยาน มีชื่อว่า วนอุทยานแพะเมืองผี ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 167 ไร่

สภาพทางธรณี (GEOLOGICAL) ธรณีสัณฐานของพื้นที่วนอุทยานแพะเมืองผี เป็นที่สูงๆ ต่ำๆ ไม่สม่ำเสมอ มีลักษณะเป็นเนินเตี้ยๆ ทั่วไป ความสูงของพื้นที่อยู่ระหว่าง 180 - 210 เมตร จากระดับน้ำทะเล บริเวณแพะเมืองผีจะมีเสาหินรูปร่างประหลาดเกิดจากการกระทำของน้ำที่ไหลชะชั้นดินที่มีความแข็งไม่เท่ากัน นักธรณีวิทยาประมาณอายุของดินบริเวณนี้ว่าอยู่ในยุค QUATERNARY ซึ่งเป็นยุคค่อนข้างใหม่มีอายุตั้งแต่ 15 ล้านปีจนถึงปัจจุบัน การเกิดเสาหินเกิดจากหินเซมิคอนโซลิเดเตด (SEMICONSOLIDATED) คือหิน

ที่ยังแข็งตัวไม่เต็มที่ประกอบด้วยชั้นดินทราย (SILTSTONE) ชั้นหินทราย (SANDSTONE) สลับกันแต่แต่ละชั้นมีความต้านทานต่อการผุพังไม่เท่ากัน เมื่อถูกน้ำฝนชะซึมสู่ชั้นหินที่มีความต้านทานต่อการผุพังน้อยกว่า (LESS RESISTANT BED) จึงถูกกัดกร่อนโดยง่าย เหลือเพียงชั้นที่มีความต้านทานต่อการผุพังมากกว่า (MORE RESISTANT BED) ทำหน้าที่เสมือนแผ่นเกราะวางอยู่ข้างบนเรียกว่า แคปซ์ (CAPX) ทำให้น้ำไม่สามารถชะกร่อนต่อไปได้อีก จึงทำให้ส่วนที่เหลือมีรูปร่างแตกต่างกันไป

ปัจจุบันแพะเมืองผีเป็นสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติสำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดแพร่ที่ยังคงสภาพธรรมชาติและเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่มีชื่อเสียง มีทางคมนาคมเข้าถึงได้อย่างสะดวกในทุกฤดูกาล

ถ้ำผานาง หรือถ้ำนางคอย

ชื่อภาพ : ถ้ำผานางคอย

ที่มา : <https://www.facebook.com/nuno.sang?fref=ts>

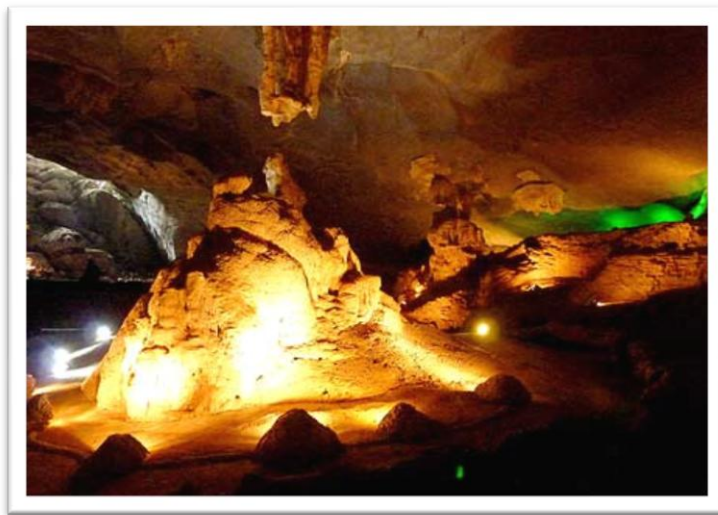
ในปัจจุบันนิยมเรียกว่า ถ้ำผานางคอยเป็นถ้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่มีความสวยงาม ที่ตั้งของถ้ำอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอวังทองประมาณ 3 กิโลเมตร ตามเส้นทางสายแพร่ - น่าน ไปทางทิศเหนือบริเวณบ้านผาหมูมีป้ายบอกทางแยกเข้าสู่ที่ตั้งของถ้ำทางด้านซ้ายมือ ถ้านี้อยู่ห่างจากถนนใหญ่ประมาณ 500 เมตร รถยนต์สามารถเข้าไปถึงเชิงเขา ซึ่งเป็นทางขึ้นสู่ปากถ้ำได้อย่างสะดวก ถ้ำผานางคอยตั้งอยู่บนผาสูงประมาณ 50 เมตร มีบันไดคอนกรีตขึ้นไปถึงปากถ้ำ บริเวณหน้าถ้ำมีลานหินกว้าง ปากถ้ำเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป

หลายองค์ตัวถ้ำมีความลึกยาวขนานไปกับระดับพื้นดินประมาณ 150 เมตร ความกว้างของถ้ำประมาณ 10 เมตร ภายในถ้ำเป็นพื้นดินเรียบ บางตอนมีเหวที่ลึกมากผนังถ้ำมีหินงอกและหินย้อยที่สวยงามส่องแสงสะท้อนเป็นประกายระยิบระยับตลอดความยาวของถ้ำ

เกือบปลายสุดของถ้ำที่ทะลุมีทางออกกว้างบริเวณกลางถ้ำมีก้อนหินงอกขนาดใหญ่ลักษณะคล้ายผู้หญิงอุ้มลูกไว้ในอ้อมแขน ชาวบ้านเรียกว่าผานางคอย ซึ่งเป็นสัญลักษณ์สำคัญของถ้ำนี้ ถัดจากผานางคอยซึ่งเป็นบริเวณตอนท้ายสุดของถ้ำเป็นลานกว้าง มีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่หลายองค์เป็นที่เคารพสักการะของผู้ที่เข้ามาเที่ยวชมถ้ำผานางคอย

ถ้ำผานางคอย เป็นถ้ำที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปของชาวจังหวัดแพร่และจังหวัดใกล้เคียง ทั้งนี้เนื่องจากเป็นถ้ำที่มีตำนานเล่าสืบต่อกันมาถึงความรักอมตะของชายหญิงที่แตกต่างกันทางฐานะันดรศักดิ์ และในที่สุดทั้งสองต้องสังเวยความรักด้วยชีวิต

ประมาณ 800 ปีมาแล้วอาณาจักรแสนหรีเป็นอาณาจักรที่มีความเจริญรุ่งเรือง ปกครองโดยกษัตริย์ที่มีความสามารถ พระองค์มีพระราชธิดาที่มีพระสิริโฉมงดงามและมีน้ำพระทัยดี พระนามว่า เจ้าหญิงอรรณยูณี ครั้งหนึ่งเจ้าหญิงพร้อมทั้งข้าราชบริพารได้เสด็จทรงพระสำราญทางชลมารค แล้วเกิดเหตุเรือพระที่นั่งล่มกลางแม่น้ำใหญ่เนื่องจากเกิดพายุและกระแสน้ำพัดเชี่ยวกราก ข้าราชบริพารต่างช่วยตนเองลืมนึกถึงเจ้าหญิงมีเพียงคนองเดชหัวหน้าฝีพายหนุ่มที่ได้เข้าช่วยเหลือเจ้าหญิงไว้โดยไม่คำนึงถึงอันตรายและนำเข้าฝั่งโดยปลอดภัย

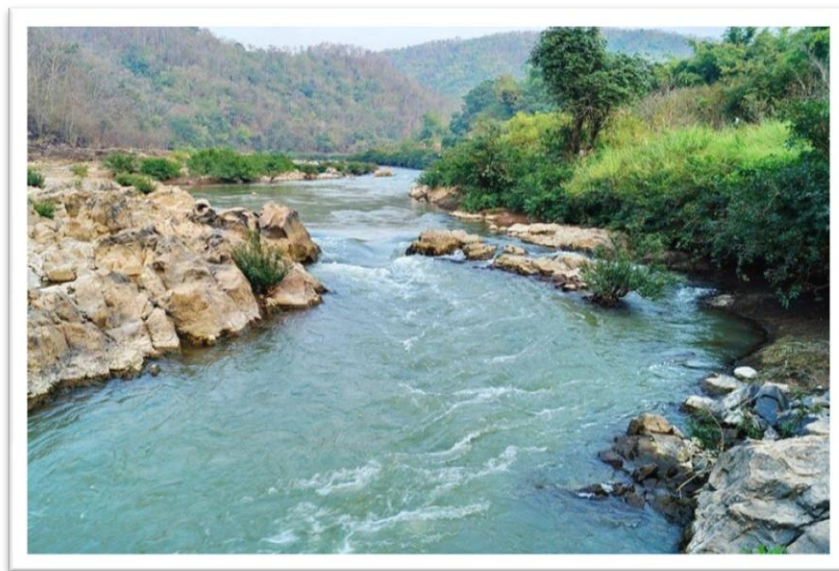
ชื่อภาพ : หินงอกรูปหญิงอุ้มลูก

ที่มา : <https://ttiph.wordpress.com>

ความสำนึกในบุญคุณและความซาบซึ้งในความจงรักภักดีของคณางคเณศได้กลายมาเป็นความรัก แต่ความแตกต่างของฐานันดรศักดิ์เป็นอุปสรรคที่ขวางกั้นความรักของคนทั้งสอง ทำให้ต้องปิดบังความรักไว้ โดยได้ลักลอบพบกัน จนเจ้าหญิงทรงครรภ์ได้สามเดือนความจึงทราบถึงพระราชบิดาของเจ้าหญิง พระองค์ ทรงอับอายและกริ้วที่เจ้าหญิงประพฤติผิด พระราชประเพณี จึงลงทัณฑ์ตามกฎหมายเตียบบาลและกักขังเจ้าหญิงไว้คณางคเณศได้หาโอกาสพาเจ้าหญิงหนีออกมาพากันขึ้นม้าหนีลงมาจากทิศใต้ โดยมีกองทหารติดตามไล่ล่าอย่างกระชั้นชิด และตามมาทันยังหุบเขาแห่งหนึ่งทหารเห็นโอกาสที่จะประหารคณางคเณศจึงได้ใช้ธนูยิงแต่ธนูพลาดไปถูกพระอุระของเจ้าหญิงอริยัญญาณี

ขณะนั้นเป็นเวลาเย็นภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อนทำให้คณางคเณศพาเจ้าหญิงหลบหนีไปจากสายตาของเหล่าทหารจนพบถ้ำแห่งหนึ่ง จึงพาเจ้าหญิงเข้าไปหลบซ่อนในถ้ำเพื่อปฐมพยาบาลเจ้าหญิง อริยัญญาณีทรงเห็นว่าถ้ำแห่งนี้จะปลอดภัยไว้ก็จะเป็นอันตรายทั้งสองคน จึงบอกให้คณางคเณศหนีไป ก่อนที่ทหารจะมาพบ และบอกเป็นครั้งสุดท้ายว่าจะรอคณางคเณศอยู่ที่ถ้ำแห่งนี้ไปจนชั่วกาลปาวสาน ถ้ำนี้จึงได้ชื่อว่า ถ้ำผานางคอย นอกจากนี้ ยังมีตำนานถ้ำผานางคอยบางตอนที่เล่าแตกต่างไปคือเมื่อคณางคเณศหนีมาจนไกลจากอาณาจักรแสนหวีได้หลบซ่อนในป่าและพาเจ้าหญิงพักอาศัยอยู่ในถ้ำจนจนตลอด วันหนึ่งคณางคเณศได้ออกไปหาอาหารและพบกับกองทหาร จึงต่อสู้กับทหารจนเสียชีวิตกองทหารค้นหาเจ้าหญิงไม่พบจึงกลับไปฝ่ายเจ้าหญิงซึ่งอยู่ในถ้ำจนมีพระประสูติกาลและช่วยพระองค์เองไม่ได้ ได้รอคณางคเณศจนสิ้นพระชนม์แต่ดวงวิญญาณยังคงสถิตอยู่ที่ถ้ำนี้รอการกลับมาของคณางคเณศ ชาวบ้านเชื่อว่าการรอคอยของเจ้าหญิงจะสิ้นสุดลงเมื่อคณางคเณศกลับมา ซึ่งอาจจะโดยการกลับมาเกิดและมายังถ้ำนี้ เมื่อนั้นปากถ้ำจะถล่มเปิดทางเข้าออก ปัจจุบันถ้ำผานางคอยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและเป็นเอกลักษณ์ทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่ชาวแพร่ โดยจะมีงานประเพณีการขึ้นถ้ำในเดือนเมษายนช่วงเทศกาลสงกรานต์เป็นประจำทุกปี

แก่งหลวงและถ้ำเอราวัด

ชื่อภาพ : แก่งหลวง

ที่มา : <https://www.facebook.com/nuno.sang?fref=ts>

เป็นเอกลักษณ์ทางธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอลอง อยู่ที่บ้านแก่งหลวง ตำบลแม่ปาน ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำยม บริเวณที่เรียกว่าแก่งหลวงนี้มีลักษณะเป็นคั้งน้ำอ้อมภูเขา กลางลำน้ำมีโขดหินเป็นเกาะแก่งโผล่ขึ้นเป็นจำนวนมาก สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนในฤดูแล้ง เมื่อน้ำพัดมากระทบโขดหินเห็นเป็นฟองฝอยแตกกระจายประกอบกับทิวทัศน์รอบด้านเป็นภูเขา ทำให้บริเวณนี้มีทัศนียภาพที่สวยงาม นอกจากนี้ในบริเวณใกล้เคียงกับแก่งหลวงยังมีถ้ำธรรมชาติที่สวยงามมากอีกแห่งหนึ่งคือ ถ้ำเอราวัด ถ้ำนี้มีลักษณะปากถ้ำกว้างภายในถ้ำคล้ายห้องโถงขนาดใหญ่ เพดานถ้ำสูงมีหินงอกหินย้อยที่สวยงาม นอกจากนี้บริเวณกลางถ้ำมีหินงอกรูปร่างคล้ายช้างเอราวัด

ในอดีตการเดินทางไปแก่งหลวงไม่สะดวกนัก เนื่องจากมีเพียงเส้นทางรถไฟเหลือเพียงเส้นทางเดียวที่ผ่านบริเวณนี้ ต้องโดยสารรถไฟไปลงที่สถานีรถไฟแก่งหลวงแล้วเดินเท้าหรือลงเรือไปยังแก่งหลวง ซึ่งอยู่ห่างจากสถานีรถไฟประมาณ 1 กิโลเมตรปัจจุบันได้มีการตัดถนนลาดยางเข้าสู่หมู่บ้าน ทำให้การเดินทางเข้าไปเที่ยวชมสะดวกตลอดปี

หล่มดั่ง

ชื่อภาพ : หล่มดั่ง

ที่มา : <http://backpacker.thaimultiply.com/photos/112310/mae-yom-national-park-7-june-2009>

หล่มดั่ง อยู่ในอุทยานแห่งชาติแม่มะยม อำเภอสอง ซึ่งตั้งห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 70 กิโลเมตร ที่ตั้งของหล่มดั่งอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานประมาณ 10 กิโลเมตร หล่มดั่งมีลักษณะเป็นแอ่งน้ำจืดธรรมชาติขนาดใหญ่อยู่บนยอดเขาสูง รายล้อมด้วยป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์ แอ่งน้ำนี้มีลักษณะเป็นวงกลมคล้ายกระดิ่งมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 120 เมตร หล่มดั่งมีความแตกต่างจากแหล่งน้ำอื่นในจังหวัดแพร่คือมีลักษณะคล้ายกับเป็นทะเลสาบบนปากปล่องภูเขาไฟซึ่งไม่ปรากฏในพื้นที่ใดในจังหวัดแพร่ น้ำที่อยู่ในหล่มดั่งไม่ได้ไหลมาจากแหล่งน้ำอื่น แต่คาดว่าเป็นน้ำฝนที่ตกมาในแต่ละปี เป็นน้ำที่มีความใสสะอาดเป็นแหล่งของสาหร่ายที่ชาวบ้านเรียกว่าฝ้าหรือไข่น้ำ คนในท้องถิ่นนิยมนำมาทำอาหารโดยเชื่อว่าเมื่อรับประทานแล้วทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงอายุยืนยาว และสาหร่ายชนิดนี้จะไม่เติบโตในน้ำที่มีความสกปรก

นอกจากนี้หล่มดั่งยังเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญสำหรับสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ความสวยงามแปลกตาของหล่มดั่งเป็นเอกลักษณ์ทางธรรมชาติอีกรูปแบบหนึ่งเป็นความภูมิใจของชาวแพร่ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า การเข้าไปเที่ยวชมหล่มดั่งสะดวกเฉพาะในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนพฤษภาคมเท่านั้น เนื่องจากในฤดูฝนเป็นช่วงน้ำหลากในแม่น้ำยม ทำให้ทางคมนาคมไม่สะดวก

ภูเขาหินปะการัง

ชื่อภาพ : ภูเขาหินปะการังกลายเป็นยอดแหลม

ที่มา : <http://www.phrae.go.th/156x/html/nature-5>

ภูเขาหินปะการังหรือร่องหินแตก ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยผา골ง ตำบลต้าผามอก อำเภอลอง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 18 กิโลเมตร ภูเขาหินปะการังเป็นภูเขาหินปูน ลักษณะเป็นยอดเขาแหลมที่เกิดจากการเคลื่อนตัวและยุบตัวของเปลือกโลกรอบๆ ยอดเขา หินปูนที่อยู่บริเวณยอดเขาถูกน้ำฝนกัดกร่อนชะล้าง

เป็นเวลานานนับล้านปีจนเล็ก ๆ จำนวน มากลักษณะคล้ายกับปะการังในทะเล นอกจากนี้ จังหวัดแพร่ยังมีแหล่งน้ำที่มีนอกจากนี้ จังหวัดแพร่ยังมีแหล่งน้ำที่มีต้นกำเนิดจากธรรมชาติ เช่น แม่น้ำลำธารต่างๆ รวมไปถึงแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำหรือแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเพื่อการชลประทานต่างๆ จังหวัดแพร่มีแหล่งน้ำผืนดินที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำยม แม่น้ำแม่คำมี น้ำแม่สอง น้ำแม่หลาย น้ำแม่สาย น้ำแม่แคม น้ำแม่คำปอง น้ำแม่กลาง น้ำแม่มาน น้ำแม่ต้า น้ำแม่สรอย

น้ำตกห้วยโรง

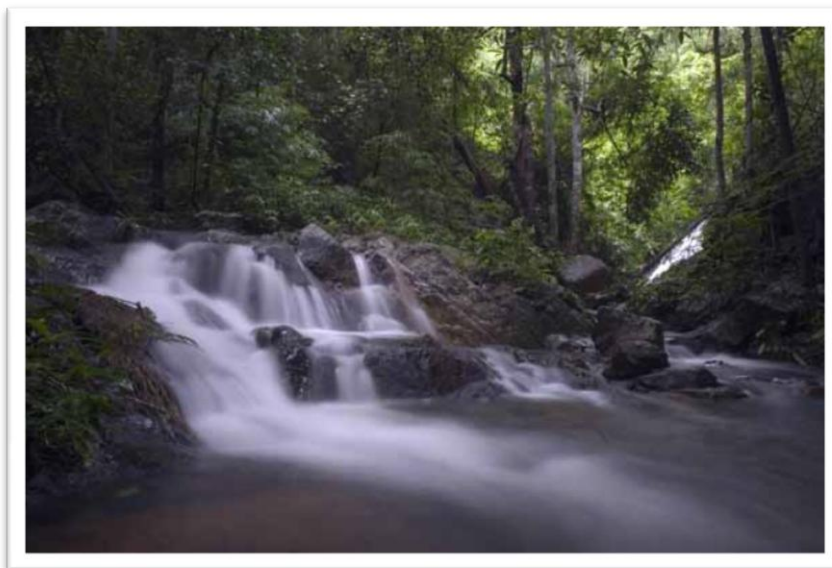
ชื่อภาพ : น้ำตกห้วยโรง

ที่มา : <http://www.phrae.go.th/156x/html/nature-5>

น้ำตกห้วยโรงอยู่ที่บ้านห้วยโรง ตำบลห้วยโรง อำเภอร้องกวาง อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 40 กิโลเมตรไปตามเส้นทางสายแพร่ - น่าน แล้วมีป้ายทางซ้ายมือเลี้ยวแยกเข้าสู่บ้านห้วยโรงซึ่งมีเส้นทางคมนาคมเข้าถึงอย่างสะดวก สภาพพื้นที่โดยรอบเป็นป่าโปร่ง มีความร่มรื่น ปัจจุบันทางกรมป่าไม้ได้เข้าไปปรับปรุงพัฒนาให้เป็นสวนรุกขชาติ ในส่วนที่เป็นน้ำตกมีความสูง 2 ชั้น ตกจากหน้าผาสูงประมาณ 50 เมตร

น้ำตกแม่เกิ้ง

อยู่บริเวณที่ทำการอุทยาน เขตอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น น้ำตกแม่เกิ้งซึ่งเป็นที่รู้จักและสนใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมคือ น้ำตกแม่เกิ้งหลวง พื้นที่หมู่บ้านที่ตั้งอยู่รอบๆ พื้นที่ป่าอันเป็นแหล่งกำเนิดของน้ำตกแม่เกิ้งเป็นหมู่บ้านของชาวกะเหรี่ยง คำว่า แม่เกิ้ง เป็นภาษากะเหรี่ยงหมายถึงชั้นบันได ลักษณะของน้ำตกแม่เกิ้งหลวงเป็นน้ำตกขนาดใหญ่มีน้ำมากน้ำไหลตลอดปีความสูงมีถึง 7 ชั้น ลดหล่นกันลงมาจากภูเขาที่ลาดชัน สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล โดยเห็นเป็นเส้นทางน้ำสีขาวพาดยาวอยู่กลางภูเขาที่ปกคลุมด้วยต้นไม้หนาแน่น ระยะทางจากชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ 7 ประมาณกว่า 200 เมตร มีเส้นทางปีนป่ายขึ้นไปชมความงามจนถึงชั้นที่ 7 และบางช่วงของแต่ละชั้นมีแอ่งน้ำใสสะอาดที่ลงเล่นน้ำได้อย่างปลอดภัย น้ำตกแม่เกิ้งหลวงจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น้ำเข้าไปชมอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดแพร่

ชื่อภาพ : น้ำตกแม่เกิ้ง

ที่มา : <http://www.tlcthai.com/travel/9286/น้ำตกแม่เกิ้ง - จ - แพร่.html>

บ่อน้ำร้อนแม่จอก

ชื่อภาพ : ปากทางเข้าบ่อน้ำร้อนแม่จอก

ที่มา : <https://mobile.twitter.com/peerapatsiripa2>

บ้านแม่จอก ตำบลแม่ป่าก อำเภอลำปาง เป็นบ่อน้ำร้อนธรรมชาติที่มีน้ำร้อนผุดขึ้นมาจากพื้นที่เกือบ 10 ไร่บริเวณเชิงเขาห่างจากทางเข้าที่ทำการอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยประมาณ 3 กิโลเมตร ติดกับโรงเรียนบ้านแม่จอก

บ่อน้ำร้อนนี้มีอยู่ด้วยกันหลายบ่อ และมีธารน้ำร้อนสายเล็กๆ ไหลลงสู่ ลำเหมืองไถ่ทุ่งนาของชาวบ้าน อุณหภูมิของน้ำร้อนในบ่อมีความร้อนมากที่สุดประมาณ 90 องศาเซลเซียส สามารถต้มไข่ให้สุกได้ในเวลาประมาณ 5 นาที

ปัจจุบันบริเวณพื้นที่บ่อน้ำร้อนแม่จอกได้รับการพัฒนาจัดแต่งให้มีความสวยงามและมีความสะดวกในการเดินทางเข้าไปเยี่ยมชมได้ทุกฤดูกาล โดยมีถนนลาดยางเส้นทางแพร่ - วังชิ้นผ่านด้านหน้า ตลอดจนมีการจัดสร้างห้องอาบน้ำแร่ไว้บริการผู้ที่สนใจน้ำแร่จากบ่อน้ำร้อนนี้สามารถรักษาโรคผิวหนังบางชนิดและให้ความสดชื่นแก่ผู้อาบ

นอกจากนี้แล้วชาวเมืองเวียงโกศัย หรือเมืองแพร่ยังมีเอกลักษณ์ทางด้านอื่นๆ ที่ต้องช่วยกันดำรงสืบทอดไว้อีกมากมาย

แบบฝึกทักษะที่ 1

การคิดวิเคราะห์

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (15 คะแนน)

1. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า “ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งมีค่าควรร่วมกันรักษาอย่าทำลาย” เพราะอะไร (วิเคราะห์ความสำคัญ 5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

2. จากสุภาษิตที่ว่า “น้ำมา ปลากินมด น้ำลด มดกินปลา” นักเรียนคิดว่าจากสุภาษิตข้างต้น มดได้กินปลา เพราะเกิดอะไรขึ้น และมีแนวทางในการป้องกันเช่นไร (วิเคราะห์ความสัมพันธ์ 5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่าจากคำกล่าวของชาวบ้านที่ว่า จุดไฟเผาป่า เพื่อให้เห็ดเหาะออกมากๆ นักเรียนคิดว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือไม่ เพราะอะไร (วิเคราะห์หลักการ 5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 1

การคิดวิเคราะห์

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (15 คะแนน)

- 1.นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า “ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่ค่าควรร่วมกันรักษาอย่าทำลาย” เพราะอะไร (วิเคราะห์ความสำคัญ 5 คะแนน)

คำตอบอยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน

แนวคำตอบ เห็นด้วย เพราะทรัพยากรธรรมชาติล้วนเป็นแหล่งกำเนิดของสรรพสิ่ง ทั้งทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า แม่น้ำและเป็นแหล่งผลิตออกซิเจนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตของสิ่งมีชีวิตในโลกนี้

2. จากสภาวะที่พบว่า “น้ำมา ปลากินมด น้ำลด มดกินปลา” นักเรียนคิดว่าจากสภาวะที่ข้างต้น มดได้กินปลา เพราะเกิดอะไรขึ้น และมีแนวทางในการป้องกันเช่นไร (วิเคราะห์ความสัมพันธ์ 5 คะแนน)

คำตอบอยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน

แนวคำตอบ เกิดจากการตัดไม้ทำลายป่า เมื่อไม่มีป่าเมื่อฝนตกก็จะมีต้นไม้มากช่วยดูดซับน้ำ จึงทำให้น้ำเหือดแห้ง ปลาที่อาศัยอยู่ในน้ำเมื่อขาดน้ำก็ต้องแห้งตายเช่นกัน จึงทำให้หมดได้กินปลา ซึ่งปรากฏการณ์นี้แทบจะเป็นได้ยากเมื่อทุกคนร่วมมือกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเรา

3. นักเรียนคิดว่าจากคำกล่าวของชาวบ้านที่ว่า จุดไฟเผาป่า เพื่อให้เห็ดเหาะออกมามากๆ นักเรียนคิดว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือไม่ เพราะอะไร (วิเคราะห์หลักการ 5 คะแนน)

คำตอบอยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน

แนวคำตอบ ไม่ถูกต้อง เนื่องจากการเผาป่านั้น ทำลายระบบนิเวศของป่า ทำให้ต้นไม้ถูกเผาตาย พืชบางชนิดที่หายากอาจสูญพันธุ์ สัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในป่าต่างอพยพไปหาแหล่งที่อยู่อาศัยใหม่ บางพวกหนีไฟป่าไม่ทันก็อาจจะถูกไฟครอกตาย เราจึงไม่ควรจุดไฟเผาป่าเพียงเพื่อหวังสิ่งตอบแทนเพียงนิด แต่กลับสร้างปัญหาอย่างมากให้กับระบบนิเวศของป่าไม้

แบบฝึกทักษะที่ 2

การคิดวิเคราะห์

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (15 คะแนน)

1. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า “ วัฒนธรรม สังคม ประเพณี และศิลปะ มีแหล่งกำเนิดจากทรัพยากรธรรมชาติ ” เพราะอะไร (วิเคราะห์ความสำคัญ 5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

2. จากคำกล่าวที่ว่า “ เผาป่า เผาชาติ ” นักเรียนมีความเห็นด้วยจากคำกล่าวนี้หรือไม่ และเพราะอะไร (วิเคราะห์ความสัมพันธ์ 5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจาก พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงกระแสพระราชดำรัสว่า “ พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ ฉันจะเป็นป่า ป่าที่ถวายความจงรักภักดีได้น้ำ ” (วิเคราะห์หลักการ 5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 2

การคิดวิเคราะห์

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (15 คะแนน)

1. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า “ วัฒนธรรม สังคม ประเพณี และศิลปะ มีแหล่งกำเนิดจากทรัพยากรธรรมชาติ ” เพราะอะไร (วิเคราะห์ความสำคัญ 5 คะแนน)

คำตอบอยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน

แนวคำตอบ เห็นด้วย เพราะว่าทรัพยากรธรรมชาติเป็นแหล่งกำเนิดของสรรพสิ่งบนโลกนี้ ทั้งทางวัฒนธรรม สังคม ประเพณี และศิลปะ เช่น ประเพณีลอยกระทง ซึ่งมีที่มาของประเพณีเพื่อเป็นการขอขมาต่อพระแม่คงคา ซึ่งแต่ละที่มีวัฒนธรรมและศิลปะในประเพณีของแต่ละที่ที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพสิ่งแวดล้อมของตนเอง

2. จากคำกล่าวที่ว่า “ เผาป่า เผาชาติ ” นักเรียนมีความเห็นด้วยจากคำกล่าวนี้อหรือไม่ และเพราะอะไร (วิเคราะห์ความสัมพันธ์ 5 คะแนน)

คำตอบอยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน

แนวคำตอบ เห็นด้วย เพราะป่ามีทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ ทั้งทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และเป็นแหล่งผลิตออกซิเจนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และเป็นต้นกำเนิดของสรรพสิ่งที่มีชีวิตบนโลกใบนี้

3. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจาก พระราชเสาวนีย์ในสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงกระแสพระราชดำรัสว่า “ พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ ฉันจะเป็นป่า ป่าที่ถวายความจงรักภักดีต่อน้ำ ”

(วิเคราะห์หลักการ 5 คะแนน)

คำตอบอยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน

แนวคำตอบ จากพระราชเสาวนีย์ แสดงให้เห็นถึงความรัก ความห่วงหาต่อผืนป่า ให้ทุกคนรู้จักการปกป้องและรักษาผืนป่าและแหล่งน้ำซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของเราให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อเป็นแหล่งอาหาร และการดำรงชีวิตของสรรพสิ่งต่อไป

แบบทดสอบหลังเรียน

ประกอบการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ท้องถิ่นจังหวัดแพร่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ฯ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เล่มที่ 2 ภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ

จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 0.5 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก ข ค และ ง ที่ถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

1. จังหวัดแพร่มีเทือกเขาอะไรล้อมรอบจังหวัด

ก. เทือกเขาหิมาลัย	ข. เทือกเขาแดนลาว
ค. เทือกเขาถนนธงชัย	ง. เทือกเขาผีปันน้ำ
2. แม่น้ำที่มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาผีปันน้ำคือแม่น้ำอะไร

ก. แม่น้ำกก	ข. แม่น้ำยม
ค. แม่น้ำสองแคว	ง. แม่น้ำแม่คำมี
3. น้ำตกแม่เก็ง คำว่า “แม่เก็ง” เป็นภาษากะเหรี่ยงหมายถึงอะไร

ก. แก้ว	ข. บันได
ค. ร่มรื่น	ง. เมือง
4. บ่อน้ำร้อนแม่จอก ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติอะไร

ก. อุทยานแห่งชาติแม่ยม	ข. อุทยานแห่งชาติดอยเวียงผา
ค. อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	ง. อุทยานแห่งชาติเวียงผา
5. การเกิดเสาดินบริเวณแพะเมืองผีเกิดจากสาเหตุในข้อใด

ก. เกิดจากการถูกน้ำท่วมในบริเวณดังกล่าวนานนับสิบปี	ข. เกิดจากการถูกพายุหมุนบริเวณดังกล่าวทำให้ดินบางส่วนปลิวไปกับลม
ค. เกิดจากสารเคมีบางชนิดที่โรงงานอุตสาหกรรมนำไปทิ้งบริเวณดังกล่าว	ง. เกิดจากน้ำไหลชะชั้นดินและหินที่มีความทนทานต่อการผุกร่อนไม่เท่ากัน

6. ตำนานถ้าผนางคอยเป็นเรื่องราวความรักของบุคคลใด
- ก. เจ้าหญิงกับทหารรับใช้
 - ข. มารดากับบุตร
 - ค. ชายผู้สูงศักดิ์กับหญิงสามัญชน
 - ง. บิดากับบุตร
7. เพราะเหตุใดถ้าที่อยู่ใกล้เคียงกับแก่งหลวงจึงมีชื่อว่าถ้าเอราวัณ
- ก. เพราะเคยเป็นที่อาศัยของโขลงช้าง
 - ข. เพราะพระรูดงศ์เคยมาปักกลดแล้วตั้งชื่อให้
 - ค. เพราะภายในถ้ำมีหินงอกรูปร่างคล้ายช้างเอราวัณ
 - ง. เพราะเป็นชื่อเดิมของหมู่บ้าน
8. เพราะเหตุใดชาวบ้านจึงมีความเชื่อว่าน้ำที่ขังอยู่ในหล่มดังเป็นน้ำฝนที่ตกลงมาในแต่ละปี
- ก. เพราะเป็นแอ่งน้ำที่อยู่บนยอดเขาสูง
 - ข. เพราะน้ำมีความใสสะอาด
 - ค. เพราะไม่มีเส้นทางน้ำไหลผ่าน
 - ง. เพราะเป็นแหล่งอาศัยของผ้ำหรือสาหร่ายที่ชาวบ้านนิยมนำมารับประทาน
9. นักเรียนคิดว่าภูเขาคินปะการังเกิดจากสาเหตุในข้อใด
- ก. บริเวณดังกล่าวเคยจมอยู่ใต้ท้องทะเลนานนับร้อยปี
 - ข. เกิดจากการจำลองขึ้นมาของช่างฝีมือดีในท้องถิ่น
 - ค. เกิดจากการเคลื่อนตัวและยุบตัวของเปลือกโลกรอบๆ ยอดเขาและถูกน้ำฝนกัดกร่อน
 - ง. เกิดจากการตัดไม้ทำลายป่าของชาวบ้านทำให้ไม่มีความชุ่มชื้นเหลือแต่ซากหิน
10. ในฐานะที่นักเรียนเป็นเยาวชนในท้องถิ่นนักเรียนจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นได้อย่างไร
- ก. ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและเห็นคุณค่า
 - ข. ให้ความร่วมมือกับทางราชการและชุมชนในการปลูกป่าทดแทน
 - ค. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
 - ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา

11. แพะเมืองผี คำว่า “แพะ” ภาษาถิ่นเหนือหมายถึงอะไร
ก. ป่าละเมาะที่เป็นป่าโปร่งตามภูเขา ข. สัตว์มีขน
ค. เจียบเหงาวังเวง ง. ภูตผีปีศาจ
12. ถ้ำผานางคอยมีหินรูปลักษณะใด จึงได้เรียกชื่อถ้ำนี้ว่าถ้ำผานางคอยจนถึงปัจจุบัน
ก. พ่อ แม่ ลูก ข. ผู้หญิงจับมือกับลูกน้อย
ค. ผู้หญิงอุ้มลูกไว้ในแขน ง. ผู้หญิงนั่งคอยคนรัก
13. “หล่มดั่ง” เป็นแหล่งน้ำจืดที่มีลักษณะคล้ายกับอะไร
ก. กระจอน ข. สวิง
ค. แห่จับปลา ง. กระจด
14. “ไข่น้ำ” คืออะไร
ก. ไข่ของปลา ข. สาหร่าย
ค. เศษหินที่อยู่ในน้ำ ง. ตะกอนของน้ำ
15. “แพะย่ำสุม่คาคฮาว” คือสถานที่ใด
ก. แพะเมืองผี ข. หล่มดั่ง
ค. ถ้ำผานางคอย ง. ภูเขาหินปะการัง
16. “หล่มดั่ง” ตั้งอยู่ในอุทยานใด
ก. อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ข. อุทยานแห่งชาติดอยผากลอง
ค. อุทยานแห่งชาติแม่ยม ง. วนอุทยานแพะเมืองผี
17. ภูเขาหินปะการังเป็นภูเขาที่เกิดจากหินชนิดใด
ก. หินตะกอน ข. หินแปร
ค. หินอัคนี ง. หินปูน

18. ในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยมีน้ำตกที่มีชื่อเสียงของจังหวัดแพร่ตั้งอยู่นั้นคือน้ำตกอะไร

- ก. น้ำตกนาคูหา ข. น้ำตกแม่เก็ง
ค. น้ำตกห้วยโรง ง. น้ำตกแม่แคม

19. จังหวัดแพร่แบ่งพื้นที่ราบออกเป็น 2 บริเวณ คือบริเวณที่มีพื้นที่ราบขนาดใหญ่และพื้นที่ราบขนาดเล็ก อำเภอใดไม่จัดว่าเป็นพื้นที่ราบ

- ก. อำเภอเมืองแพร่ ข. อำเภอร้องกวาง
ค. อำเภอหนองม่วงไข่ ง. อำเภอสูงเม่น

20. ในอดีตการเดินทางไปเที่ยวแก่งหลวงมีเส้นทางเพียงเส้นทางเดียวที่สามารถเดินทางเข้าไปได้นั้นคือเส้นทางใด

- ก. รถจักรยานยนต์ ข. รถแท็กซี่
ค. รถไฟ ง. ทางเรือ

เป็นไงบ้างครับ หลังจากได้ศึกษาดำเนิน
ของจังหวัดแพร่แล้ว
ทำข้อสอบง่ายไหมครับ

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
 ประกอบการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ท้องถิ่นจังหวัดแพร่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เล่มที่ 2 ภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ
 จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 0.5 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 10 คะแนน

ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1		×			11		×		
2	×				12			×	
3			×		13				×
4				×	14		×		
5	×				15	×			
6				×	16			×	
7		×			17				×
8			×		18		×		
9	×				19	×			
10				×	20			×	

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ประกอบการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ท้องถิ่นจังหวัดแพร่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เล่มที่ 2 ภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ

จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 0.5 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 10 คะแนน

ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				×	11	×			
2		×			12		×		
3		×			13		×		
4			×		14	×			
5				×	15			×	
6	×				16				×
7			×		17		×		
8	×				18				×
9			×		19			×	
10				×	20	×			

คำศัพท์น่ารู้

ขอขมา หมายถึง ขอให้คนอื่นยกโทษให้ เป็นข้อปฏิบัติอย่างหนึ่งในศาสนา คือ เมื่อตนทำล่วงเกินแก่ผู้อื่นแล้ว เมื่อรู้สึกตัวก็ควรจะขอให้ผู้ที่ตนล่วงเกินยกโทษให้ เมื่อทำเช่นนั้นแล้วกรรมที่ตนล่วงเกินเขานั้น ก็จะกลายเป็นอโหสิกรรม ไม่ตามไปให้ผลอีก

ตำนาน หมายถึง เรื่องกิจการอันมีมาแล้วแต่ปางหลัง ,เรื่องราวที่เล่ากันสืบๆ มา

ประเพณี หมายถึง สิ่งที่ยึดถือประพฤติปฏิบัติสืบๆ กันมาจนเป็นแบบแผน

ประวัติ หมายถึง เรื่องราวว่าด้วยความเป็นไปของคนสถานที่ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ประวัติศาสตร์ หมายถึง วิชาว่าด้วยเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือเรื่องราวของประเทศชาติ ตามที่บันทึกไว้เป็นหลักฐาน

สันนิษฐาน หมายถึง ลงความเห็นเป็นการคาดคะเนไว้ก่อน.

หัตถกรรม หมายถึง งานช่างที่ทำด้วยมือ โดยถือประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก

อพยพ หมายถึง ย้ายครอบครัวจากถิ่นหนึ่งไปอยู่อีกถิ่นหนึ่ง

เอกลักษณ์ หมายถึง ลักษณะที่เหมือนกันหรือมีร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

ประชุม อัมพนันท์. (2527). **เที่ยวไปในอดีตเมื่อเจียวปล้นเมืองแพร่และเมืองลำปาง.**

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย.

พูนพิสมัย ดิสกุล, หม่อมเจ้า. (2494). **แพร่และน่าน.** ม.ป.ท.

ไพฑูรย์ สุวรรณภา. (2546). **ขอ จ้อย คำว อำ วรรณกรรมพื้นบ้านจังหวัดแพร่. แพร่ :**

ไทยอุตสาหกรรมการพิมพ์.

วิจิตพิพัฒนภรณ์, พระครู. (2548). **เล่าเรื่องเมืองแพร่ในอดีต.** ลำปาง : จิตวัฒนาการพิมพ์.

ศรีศักร วัลลิโภดม. (2539). **สยามประเทศ.** กรุงเทพฯ : ศิลปวัฒนธรรม.

คำรับรองของผู้บริหาร

หนังสืออ่านเพิ่มเติมชุด ท้องถิ่นจังหวัดแพร่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นผลงานของนายฉลองรัตน์ ทิพย์สุวรรณ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ
 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ กรมส่งเสริมการ
 ปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ผู้บริหารและคณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม สำหรับใช้
 ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และใช้เป็น
 หนังสืออ่านเพิ่มเติมในห้องสมุด มุมหนังสือในห้องเรียน และประกอบการสอนเสริมให้กับนักเรียนในสถานศึกษา
 ได้

(นายสมนึก เกียรติการณ์)

ผู้อำนวยการสถานศึกษา

โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเชตวัน